

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1^h 6. uri popoldne.

Štev. 209.

V Ljubljani, v torek 15. septembra 1885.

Letnik XIII.

Začetek šol.

Zopet so se odprle duri v hramu slovenskih modric, pred šolami je živo, da je veselje gledati in zopet se bo pričelo mučno in trudapolno življenje za profesorja, kateremu je na tem, da iz dijakov kaj prida napravi, in za dijaka, kateri hoče kaj postati. In kje pa je dijak, ki si ne želi zlate prihodnosti, ki si ne zida zračnih gradov, iz katerih bi po dovršenih šolah kakor iz olimpa gledal na sodijake, ki so med tem, ko je on še po šolah hlače trgal, poprijeli se kaj praktičnega, za življenje neizogibno potrebnega in sedaj delavne roke brez rokovic nosijo. Srečen, kdor se s tako mislijo spoprijazni in kakega rokodelstva ali trgovine učiti prične. Stokrat bolj srečen pravimo, kakor pa tisti, ki na to račun, koliko zlatih zvezd da bo nosil na ovratniku, ki se mu sčasoma tudi pozlati! Naj se mu le in naj le še tako globoko iz svoje dozdevne višave gleda na delavni svet, dosegel ga vendar vsakdo ne bode. Uradnik, profesor, častnik in kar je enacih, v gmotnem oziru vendar-le ves čas svojega življenja revež ostane, duševna višava njegovega izobraženja mu pa še prav zvesto za to skrbi, da svojo revščino tem živeje občuti. Večina tistih součencev, ki so s sedanjim uradnikom nekaj let v nižjih razredih skupaj šolske klopi likali, so danes že dobro preskrbljeni in premožni trgovci, rokodelci in obrtniki. Pék, ki na svojo roko začne, izpeče si že v tem času dva- ali trinadstropno hišo v Ljubljani, preden dijak, ki „dalje študira“, svoj jus ali profesuro izgotovi in je prvi že zdavnej premožen meščan, ko se mora drugi še z bore adjutumom boriti. Da, pa ima poslednji potem gotov kruh, bo marsikdo rekel. Ima ga že, bolj gotovega pa tudi ne nego pék, čevljar, krojač, mizar ali vsak drug rokodelce, ki svoje delo razume. Naj bi si pač to-le dobro premislilo mnogo dijakov; še več bila bi pa dolžnost profesorjev, dijakom že ob času študiranja, posebno po dovršitvi 2., oziroma 4. šole, nekoliko pojasniti praktično življenje, v katerem se veliko prej do kruha pride, kakor pa v „študiranih stanovah“.

Saj ni potreba, da bi moral vsak po 8 šol in še več imeti, da bi potem tem težje prenašal to revno življenje. Obrtnija in rokodelstvo imata še vedno zlato podlago, in blagor mu, kdor se s pravim razumom na-njo postavi.

Oglejmo si stvar nekoliko bližje. Dva dijaka, oba iz ene vasi rojena pa neenako nadarjena, prideta v Ljubljano v šolo. Nadarjenec je vedno med prvimi in ljubljenev vseh domačinov. Siromaka na duhu, ki je pa sicer kakor nalašč za praktično življenje, pa vse bolj po strani gleda. Ko ga pa končno ob koncu šolskega leta iz jasnega strela v podobi dvojke ali celo trojke zadene, revež še to spoštovanje zgubi, kar ga je dosihmal imel kakor dijak, če tudi je bil slab dijak. „Nič več mi ne pojdeš v šolo“, zagroze se mu oče in „Ignacius, vzemi ti vilacijus, pa pojdi gnoj kidacijus“, pristavi šaljivo stareji brat, ki je že davnej „študenta“ po strani gledal, če so mu mati kaj boljšega privošili. Ubogi dijak, kako ga gonijo od dela do dela; kako se mu delajo zagnanci na dlani, kako se mu lupijo žulji! Že revež dostikrat premišluje, če bi vendar ne bilo bolje še enkrat z latinsko slovnico in geometrijo poskusiti, kakor pa matiko in vile sukati. Kar v nedeljo ta ali oni list prinese od tega ali onega trgovca naznanilo, da išče poštenega fanta za učenca v svojo prodajalnico. „Oče, v štacuno me dajte“, pravi naš „Ignacius“, kedar se Križevu približa in se njegov tovariš, ki je bil konec leta v šolskem sporočilu debelo tiskan, zopet v Ljubljano ali kam drugam odpravlja. Oh le doma ne ostati! Oče se obrišejo z rokavom po obrazu in začno premišljevat. Takoj na prvi pogled se jim vidi, da bi si fant vendar-le laglje kruh služil in boljšega jedel, kakor si ga pa sami režejo. Nič ne rekó do nedelje. Tedaj pa se posvetujejo s tem in onem in g. župnik ali g. učitelj pri pametnem kmetu nikakor nista poslednja, ki jih gré za sovet vprašat. Fant je „brihten“, če tudi za šolo ni, pravijo oče, in v štacuno ga veseli. Stane me res že mnogo, vendar pa bi še nekaj „špendal“, če bi ga k boljšemu kruhu spravil, kakor ga jaz s svojo družino jem. Ne manjka ga nam sicer hvala Bogu, toda trd je.

Mož res zopet napreže in „Ignaciusa“ v Ljubljano pelje, kjer k trgovcu vstopita, ki je po časniki učenca iskal. Kmalo so gotovi in „Ignacius“, ki je že tako bolj razvitega telesa, začne sode valiti in drugo enako delo opravljati. Če tudi mora marsikako grenko požreti, se vendar zvečer vselej brez skrbi spat vleže in si zjutraj zopet ravno tako brez skrbi oči zmane — dvojke ne bo dobil. Tako mine nekaj let. „Ignacius“ je že zdavnej pri dobrem kruhu. Za trgovskega pomočnika služi, ko njegov mladostni tovariš maturo dovršiti želi. Nesrečo ima in spodleti mu. Ali pa jo tudi napravi, pa sam ne vé, kam bi se obrnil. Doma se je hudo zameril, ker se neče za gospoda učiti, premožne sorodbine nima, revež je takorekoč sam na svetu. Na Dunaj bi šel, pa groša ni; končno mu dober prijatelj nasvetuje, da tu ali tam praktikante sprejemajo.

Prošnja se vloži in prosilec se sprejme proti mesečni plači 25 gold., če ne še celó brezplačno. Dvanajst let boril se je dijak z revščino, toda z očetovo pomočjo je že še šlo. Ali sedaj je pa Bog pomagaj. C. kr. uradnik, ki naj bi lepo oblečen hodil in stanu primerno živel — vse to pa s 25 gl. Ali ni to največja ironija, ki se osmošoleu primeriti zamore?!

Med tem je minolo zopet kakih 5 let. Iz c. kr. praktikanta postane asistent, adjunkt ali akcesist in dobi 720 gold. plače s pripadajočimi pristojbinami, ki se mu odtegnejo. „Ignacius“ je pa med tem pridno sode valil, platno prenašal in druga dela opravljal, pri katerih se v navadnem življenji denar služi. Ker ni imel priložnosti z mehužnostjo sprijazniti se, nahanil si je že nekaj desetakov in pa zaupanje trgovskih gospodov si je pridobil. Naučil se je knjigovodstva, ki mu jako „prav hodi“. Konec meseca odšteje mu principal vselej po 60 gl. in pa še stanovanje mu daje. Ko se nekega dne „Ignaciusu“ lepa priložnost ponudi, napravi si svojo štacuno. Nekaj stotakov si je v teku 10 let, odkar je pri trgovini, prihranil; dvakrat toliko dajo mu pa znani trgovci kredita in — gospod je storjen. Sošolec njegov, c. kr. uradnik, se mora še vedno s 720 gold. za življenje boriti, „Ignacius“ je že zdavnej gospod, ki se v kočiji vozi. (Dalje prih.)

LISTEK.

Nikolaj Šubić knez Zrinjski, vitez Sigetski.

Spisal I. Steklasa.

(Konec.)

Napočilo je megleno in oblačno jutro. Bilo je to zadnje jutro v življenju Sigetskih junakov. Vsi so pričakovali zadnjega udarca. Poprej pa, nego so se podali na svoja naznačena mesta, zbrali so se še vsi enkrat k skupni pobožnosti, da se tako pomirijo z Bogom. Okrepčani in veseli, kakor da gredo na kako svečanost, pričakujejo svojega vojvodo Zrinjskega. Le-tega je oblekel njegov sluga, Franc Zorek, v najlepšo obleko, kakor je bilo navadno na največje praznike. Obleka mu je bila od vijolastega žameta, ista, ki jo je nosil na dan svoje svatbe. Razun tega je obesil okoli vrata ono zlato verižico, ki mu jo je poklonil cesar Karol V. za prvo njegovo junaštvo v bitki pred Dunajem leta 1529; glavo pa si je pokril s črnim z zlatom vezanim klobukom, ki je bil urešen s krasnim diamantom.

tom. Ključ od trdnjave je spravil k sebi in razun tega vzel s seboj sto cesarskih cekinov, ktere bi imel dobiti tisti, ki ga bode slekel vrh onih tisoč zlatov, ktere je sultan obljubil za njegovo glavo, da se ne bode mogel pritožiti radi premalega plena. Od mnogih sabelj, ktere je rabil v bitkah pri Pešti, Oseku in pred Dunajem, izbral si je poslednjo, rekoč: „Ta-le je dobra! to mi je dal moj oče pred Dunajem. Ž njo se je boril sam in ž njo sem si pridobil še kot mladeneč prvo slavo. Tako naj mi izvojuje v zadnjem mojem boju tudi poslednjo mojo čast.“

In tako oborožen stopi Zrinjski med svoje verne. „Spomnite se“, pravi on, „svoje prisega! Mi moramo iz trdnjave. Ali hočete tukaj zgorjeti, ali pa od lakote pomreti? Umrimo rajše kot možje! Jaz hočem vas voditi, storite, kar bom jaz storil!“

Zdajci se začuje zopet silno vpitje iz turškega tabora; vsa sovražna vojska vdari na trdnjavo. Tudi Zrinjski in šest sto njegovih borilcev, kolikor jih je še ostalo, zleti proti grajskemu mostu. Tukaj sproži še zadnjikrat Zrinjski velik top, ki je ležal pred vrati, na besneče Turke; šest sto se jih naenkrat zruši, ali na vso žalost zadene tudi Zrinjskega krogla

in potem še druga, on omahuje, vendar pa še poseka z vso močjo nekoliko Turkov, dokler ga ne zadene končno strelica in on izdahne z mečem v roki. Ali še le zdaj se vname strašno klanje, kajti verni drugovi palega zapovednika hočejo njegovo smrt osvetiti; vse pada pred njihovimi meči, dokler jih mnogobrojne čete turške ne obdajo. V tej zadnji, najstrašnejši borbi ostanejo vsi mrtvi, samo Gašper Alapič se reši.

Ko so janičari spazili, da je Zrinjski padel, zaupijejo vsi od radosti ter pohite proti palemu, da ga odnesejo k svojemu zapovedniku. Junak je še živel. Vojskovodja ga zapové na top položiti ter mu glavo odsekati. In to se je hitro po nalogu izvršilo. Med tem pa so Turki zavzeli most ter branitelje potisnili v gorečo trdnjavo, kjer so v strašni borbi svoje življenje zgubili neki od meča janičarskega, drugi pa od besnečega ognja. Kar zadoni strašno in smodišče odleti v zrak s tri tisoč Turki in z grofco Zrinjskijevo, ki je v zadnjem trenutku zdvojne borbe vrgla gorečo bakljo v smodnik, samo da se reši sramotne sužnosti.

Tako je tedaj končno Siget prišel v roke Turkom — ali ne kot trdnjava, niti kot mesto, nego

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. septembra.

Notranje dežele.

Najnovejša nesramnost nove državno-zborske opozicije je ta, da se je jela zaganjati v *c. kr. avstrijsko armado*. Obdolžujejo jo, da ni več zadosti nemška in to iz dveh vzrokov. Prvič jim je jako dobrodošel ravs in kavs, ki se je ob priliki Plzenjskih vojaških vaj vnel med vojaki česke in nemške narodnosti v gostilni pri polnih čašah pe-nečega piva. Drugič pa pravijo, da tudi avstrijski častniki niso več zadosti nemškega duhá! Čujte!! V Stockerau, t. j. mesto za Dunajem proti Moravski so imeli prav tisti hudi Nemci pod steklom v okvirji neko Bismarkovo pismo, v katerem se nemški kanceler Stockeravskim Nemcem jako toplo zahvaljuje za čestitko, ki so mu jo poslali za sedemdesetletnico. Nedavno potoval je skozi Stockerau konjiški polk in si je nekaj časa ondi oddahnil. Med tem, ko so se dotični častniki v gostilni, kjer so imeli „Bismarkove svetinje“ pod okvirjem na steni, počivali in se okrepčevali, je pa dotičnega pisma zmanjkalo, kar je krčmar še le čez dolgo časa po odhodu konjiških častnikov zapazil in tudi takoj po nemško-irredentovskih listih sumno izrekel, da so mu Bismarkovo relikvijo le konjiški častniki odnesli. Iz tega sedaj vse avstrijsko še neodrešeno nemstvo sledi, da v naši vojski ni več tistega duhá nego nekdanj! Naj le tiho bodo! Naše vojake navdaja še vedno tisti pravi avstrijski duh, ki jih je delal nezmagljive pod Radeckijem ne gledé na to ali je polk madjarsk, česk, slovensk, poljašk ali hrvašk. Če pa naša vojska Bismarka ne more tako iz srca ljubiti, kakor ga ljubi nemška „irredenta“, kdo ji bo to zameril, kdor še pomni leta 1864 in 1866? Bismark in njegovi tovariši so se tedaj tako perfidno proti nam obnašali, da se do danes ni še pero naredilo, ki bi tisto perfidnost zadosti dostojno ožigosati zamoglo. Sicer pa stvar niti dokazana ni, če so častniki res dotično pismo s saboj vzeli in če bi ga tudi bili, se niso nikakor smrtnega greha vdeležili; pa tudi svoje časti niso tolikaj omadeževali, kakor pa nemška „irredenta“, ki je šla Bismarku svojo udanost razkazovat.

Slovanom sovražni politikarji spodtikajo se nad tem, da *presvitli cesar* pri svojem potovanju v Požego ni obiskal Zagrebčanov. Tako razkladanje je v resnici smešno; Nemci pa trdijo, da je to kazn za radikalno politiko, ktero v najnovejšem času Hrvatje vganjajo. Kako so taki ljudje vendar bedasti. Kje pa se je pisalo, da bi si bila kaka dežela cesarjev obisk računila za plačilo posebnih zaslug s kterimi se morda ponaša? Če toraj v tem smislu ni plačila, tudi o kazni ne more govorjenja biti. Presvitli cesar je Zagreb izpustil iz črte svojega potovanja, ker mu ni bil pri rokah, kakor tudi ni obiskal Brna mudeč se v Kromerizu, kakor tudi je pustil na stran zlato Prago potujoč na velike Plzenske vojaške vaje. Tukaj je le mednarodna sitnost in škodoželjnost, ki v tem kaj družega vidi nego položaj kakor je taisti sam na sebi.

Dalmatinski guverner, fmlt. baron Jovanovič, praznoval je včeraj 14. t. m. petdesetletnico svojega službovanja. Ob tem povodu poslal mu je presvitli cesar sledeče pismo: „Ljubi feldmaršallajtenant baron Jovanovič! Dopolnjeno petdeseto leto Vašega službovanja opozoruje me, da se spominjam zaslug, ktere ste si med tem časom priborili pred sovražnikom in pridobili v mirnem času. Sprejmite v očigled taistih še enkrat za vse izraz Moje najtopleje zahvale! Čestitajoč Vam najsrčneje k redki vojaški taki slavnosti, kakor jo obhajate Vi, nadjam se prav zatrdno, da Vam bode naklonjeno še mnogo let izborna svoje službovanje Meni in državi na blagor z dosedanjim vstrajnostjo opravljati. Franc Josip.“

Ni ga vam čez spretnega časnika! Kako malo mu zadostuje, da najbolj senzacionalen članek

iz tistega skuje! Ker jim je na Dunaji v notranji politiki nekoliko suša pritiskati jela, jeli so brskati med staro šaro. Prišli so na Kromeriz. Ondi našli so novega nadškofa *grofa Schönborna*. Po kaj le je ta tjakaj šel? Po kaj družega, kakor k cesarju na raport, zakaj da je v zlati Pragi ob svojem uhođu na česki županov nagovor tudi le česko odgovoril. Dunajski nemški časnikaarji so to takoj izumili, da ga je cesar na opravičevanje klical v Kromeriz. Onda mu je potem nadškof grof Schönborn menda odgovoril, da je zaradi tega zopet le česki odzdravil, ker se Nemci niso pozdrava vdeležili. Presvitli cesar je bil neki zaradi tega silno nevoljen in mu je rekel, da to nikakor ni bilo taktno; novi nadškof bi se bil moral Nemcev spominjati, če jih tudi zraven ni bilo. Tako daleč sega v kratkih potezah bistroumnost nemških časnikaarjev. Da izvemo pri čem da smo, poglejmo resnici do jedra. Nadškof grof Schönborn je bil tiste dni, ko je imel cesar v Kromeriz priti, ravno na božji poti na Velehradu. Vračajočega se domu peljala je pot memo Kromeriza, kjer je bil ravno tedaj njegov brat, moravski cesarski namestnik s presvitlim cesarjem samim. Dvojna moč vleka je českega metropolita v Kromeriz, in to podapiška dolžnost poklonit se presvitlemu cesarju in pa preljubega brata objeti. Cesar je nadškofa grofa Schönborna jako odlično sprejel, o sprejemu in svidanju bratov zdi se nam pa umestneje popis opustiti, ker si ga vsak laglje in živeje domišlja lako, kakor pa da bi ga mu mi opisovali.

Vnanje države.

Kar Bismarka in Puttkamra tako silno v oči bode, da *avstrijske in ruske podanike* iz nemškega cesarstva izganjata, ni prav nič družega nego grozen strah da bi se poljščina ne razširila tudi po nemških pokrajinah. Ta misel se nam takoj potrdi, ako se le nekoliko ozremo na vrsto izgnancev. V prvi vrsti so taisti sami Poljaki toraj Slovani, v drugi — zadej v zatišji pokažejo se pa krivi nosovi semitski. Obojih se Nemčija boji kot živega vruga. Da se žida boji ima prav, kajti žid je kuga. Kamor nogo postavi, nasleđuje mu narodni poraz v dotični deželi. Nemci bi ne delali prav, če bi se ne skušali židovstva odkrižati, ktero bi jih s časoma ravno tako vgonobilo, kakor je ono na kant spravilo mnogo rodovin po Galiciji in po Ogrskem. Ali da izganjajo Slované zaradi tega, ker so Poljaki in poleg tega katoliki, s tem so si napravili madež v zgovini, ki bo imel za nje prav tisto vrednost, kakor ji ima dandanes zatiranje Izraelcev v Egiptu ob času Mozesa. Vboga Poznanska pokrajina se pač nikdar ne bi tako pomnožila, da bi Nemčiji nevarna postala, toraj izgon ali zatiranje Slovanov nikdar ni opravičeno. Pač pa je taisto sramoteni dokaz neznosnosti nemške nasproti Slovanom in ta je, ki jo moramo na vsak način spodbijati in kolikor se le da, ožigosavati.

Angleški listi so tudi teh misli, da si *Španija* preveč domišlja, če misli, da so Nemci z zasedanjem Karolinskih otokov v njene pravice segli in da so jo v posesti motili. Če bo sploh Španiji kaj na tem ležeče, da bo zopet prijateljica Nemčije, pravijo „Times“, bo morala pred vsem drugim visokoletečo politiko pod oblaki popolnoma opustiti in se zopet treznomisleča na zemljo povrniti. Da si bo vlada vse prizadela razdraženost kolikor mogoče potolažiti, je jako verjetno, in ji tudi nič družega ne kaže, če neče sama sebi nog spodbiti. Kakor tudi se prestol kralja Alfonza sicer maje, se mu vendar še ne bo podrli, če bo ostal na poti, na ktero je sedaj krenil. On ne posluša tistih kričačev, ki po vojski vpijejo, ker dobro vé, da bi mu bil to sunljej v srce. Po mirnem potu želi se z Nemčijo sporazumeti in že misli, kako bi se dal spodobno in moško madež oprati, ki ga je Nemška v Madridu dobila. Vladni časniki ga pri tem vrlo podpirajo. Če pri vsem tem pade, lahko se bo tolažil, da je storil svojo dolžnost, ko je razdražene strasti brzdal, dokler mu je to sploh možno bilo. Kralj Alfons dobro vé, da bi imel neodpustljiv greh, če bi ubogo deželo v boj zavlekel, iz kterega bi se Španija na

razvalinah prikazala. Če bi se proti njegovi volji ta boj kljubu temu pričel, to ne bo kraljeva krivda. On je storil, kar je mogel, za ostalo bodeta pa Bog in Bismark skrbela, kajti tudi Bismarku ni vse jedno, ali imajo na Pirenejskem poluotoku kralja ali pa kaj družega na krmilu.

Zulfikarskega prelaza začasna bodočnost se je določila, pravimo le začasna, kajti stalno določila mu bo ob svojem času Rusija sama, če bo videla, da bi bilo truda vredno. Za sedaj so se diplomatje v Londonu in Petrogradu tako pomenili, da naj Zulfikarski prelaz ostane v afganskih rokah; le najvišje pogorje zasedli so Rusi s svojim topništvom, ker nekaj vendar-le morajo imeti taistega po višavah na obrambo svojim ljudem po dolinah. Tudi Meručak pustili so za sedaj Afgancem pod tistimi pogoji, kakor Zulfikar. Da se meje prav trdno določijo, sestavila se je mešana komisija iz Angležev in Rusov, da jih bo natančno določila, po kateri določbi se bodo potem tudi najnovejši zemljevidi napravili, ki bodo tako dolgo veljavni, dokler ne bodo ruski kozaki s svojimi sulicami družih risali. Za sedaj so pa vsi zadovoljni, kakor je. Rusom se mora pripoznati, da so politiki prve vrste. Vidoč, da bi se pod sedanjo vlado ne dalo kaj prida z lepo doseči, podali so se ji kakor nedolžni otroci, misleči, da ni še vsega konec, če sedaj prijenajo. Pač dobro vedó, da se na Angleškem pogostoma vlada menja, Gladstone je bil, Gladstone zopet pride in ta je Rusom dober prijatelj ravno po svoji neodločnosti. Da ničesar ne zgube, če tudi nekoliko počakajo, to Rusi dobro vedó, pač pa se na ta način lahko izognejo veliki vojski in to je za-nje več vredno, kakor pa da bi z glavo skozi zid predreti hoteli.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. septembra. Prelepa slovesnost se je včeraj vršila v fari frančiškanski, slovesnost, ktere Ljubljana ne bo kmalu pozabila. Namestu starega znamenja pod Rožnikom so preč. g. gvardijan dali zidati novo iz neobdelanega kamenja nalik lurški dolbini. V to znamenje se je včeraj prenesel prekrasen kip lurške Matere božje iz cerkve frančiškanske. Veličastno slovesnost pa je zlasti povzdigovalo to, da so prevzvišeni knezoškof sami vodili vse opravilo. Ob 8. uri zjutraj so imeli knezoškof prelepo pridigo v cerkvi frančiškanski, potem slovesno sv. mašo z veliko azistenco. Med tem opravičilo je stala v ladiji blizu presbiterija podoba Marijina, ktero so obdajale belo oblečene deklice s svečami in šopki v rokah. Po sv. maši so premil. knezoškof blagoslovili podobo, med tem so dečki, pevci frančiškanski, kaj ginljivo peli Marijino pesen „Magnificat“.

Ko je bila podoba blagoslovljena, so jo vzdignili štirji najodličnejši mesčani, frančiškanski farani, in zdaj se je pričela procesija tako veličastno, da razven sv. Rešujega Telesa Ljubljana še ni videla enake. Vdeleževala se je vsa fara s svojimi banderi, mesto, premestja, okoličani in tudi iz daljnih krajev prišlo jih je mnogo spremljat Marijo na mesto njej odmenjeno. Šla je procesija po gledaliških ulicah v zvezdo do gledališča, proti nunki cerkvi, po Šelenburgovih ulicah, mimo hranilnice in potem po cesti mimo spodnjega Rožnika. Res, ginljivo je bilo vdeleževati se takega veličastnega spreveda.

Dolga vrsta vernih častilcev Marijinih s svojimi banderi, dečki iz Marijanišča, deklice iz Lichtenurnove sirotišnice vse belo oblečene, za njimi dolga vrsta Marijinih otrok v belih oblačilih z venci na glavi, okrog Marijinega kipa male deklice s svečami in šopki, da Marija kraljica devic, Devic Devica, bila je v sredi svojih ljubih otrok. Za kipom šli so duhovniki s knezoškofof, kteri so bili opravljeni v škofovskem ornatu, ob straneh pa je, reči smem, od frančiškanske cerkve noter do Rožnika nebrojna množica, ktera se je vedla prav dostojno, delala špalir. A procesija ni šla tiho. Vrstila se je godba s petjem, in kar je najvažnejše, mil. knezoškof sam s svojo azistenco so molili glasno rožni venec celo pot noter do kapelice, — tako se v Ljubljani že dolgo ni molil rožni venec. Vse to je bilo, zlasti, ko se je prišlo iz mesta na plano in se je vse moglo nekoliko pregledati, tako ginljivo, da so marsikterega gledalca polile solze; kdo pa bi mogel prešteti, iz koliko sre se je dvigal pozdrav: Ave Marija! Česčena Marija! Česčena milosti polna.

Najveličastnejše pa je bilo pri kapelici. Najprej so knezoškof blagoslovili kapelico in ko je bil kip postavljen v dolbino, vstopili so se na prag h kapelici in ginjenega srca pozdravili Marijo s besedami: Ave Marija! Imeli so kratek nagovor do neštevilne zbrane množice. Kazali so, da Marija je milosti polna, a mi smo grešniki, prosili so jo pomoči za

kot podrtina in ruševina, okoli ktere je ležalo kot nasip dvajset tisoč turških trupelj. Zrinjskijeva glava je bila nataktnjena pred šotorom sultanovim na visok kol, kasneje so jo sneli ter poslali v Rabo cesarskemu vojskovodji, grofu Salmu. Še dandanes se morejo videti Sigetske razvaline, ktere lepi vinogradi obdajajo

Cesar je pripoznal zasluge grofa Zrinjskega ter je njegovemu edinemu sinu Jurju, ki je ostal v cesarskemu taboru, ne pa kakor je Sokolovič trdil od Turkov vjet bil, zapovedal iz državne blagajne naštetih osem tisoč goldinarjev. In ko so se kasneje še tri preostale Zrinjskijeve hčeri — ena se je žrtovala z materjo v Sigetu — omožile, nadaril je cesar Maksimilijan vsako z lepimi čašami v vrednosti od pet sto goldinarjev. To pa je storil cesar rodovini palega junaka zato, da vidi svet, kako se ima ceniti vernost podložnih do predpostavljanih, saj vsak vé, da se take čednosti ne dadó z blagom, niti z denarjem naplačati. Za taka dela je druga nagrada in sicer slaven spomin, ki ostane v povesti

narodov za vselej obvarovan, kajti slava za taka junaška dela je nevenljiva.

Zrinjski sam je rekel svojim junakom pred glavno bitko, da jih bode potomstvo slavilo, in to se je tudi obistinilo, kajti Zrinjskijevo junaštvo ne slavi samo hrvatski narod v svojih pesmah, nego tudi drugi narodi to čine.

Leta 1866 je bilo tri sto let od slavne smrti Zrinjskijeve in v celi Hrvatski ter sosedni Ogerski se je svečano proslavil ta dan. Ogri so velikemu junaku postavili tudi lep spominek v mestu Sigetu. In ti, dragi bralec, ko prideš v kraljevi Zagreb, opazil bodeš v dolnjem mestu med mnogimi lepimi trgi posebno enega, ki se odlikuje po svoji krasoti od vseh ostalih — in ta je trg Zrinjskijev, kjer še sicer ne stoji spomenik našega junaka, ali ga bode v kratkem krasil. S tim činom bodo Hrvati dostojno poslavlili spomin svojega neumrlega junaka ter postavili svoji mladeži očeviden primer požrtvovanja za vero, domovino in cesarja.

grešnike, za farane, pomoči za zdaj v življenji in za zadnjo uro. Ko pa so o konci govora izročevali Mariji vso škofijo, vso faro, vso zbrano množico, vse umirajoče, vse grešnike in verne duše v vcih, ko so jo prosili, naj varuje ta kraj greha, naj pripelje vse k svojemu Sinu: je maloktero oko ostalo suho in iz srca so se vzdigovale goreče prošnje: o Marija bodi moja Zgodnja Danica v življenji, bodi mi morska Zvezda v nevarnostih, bodi mi mila Večernica poslednjo uro!

Po dokončanem nagovoru so glasno molili trikrat „Češčena Marija“, potem pa so peti začeli pevci lavretanske litanije, pri katerih je odpevala vsa množica. Ta prizor ostane nepozabljiv vsem pričujočim! Navdušeno petje tolike množice okrog svojega višjega pastirja, vmes milo zvonjenje na Rožniku in mogočni strel, kaj enakega se na tem kraji pod Rožnikom nikdar ni videlo.

Po dovršenem petji so knezoškof še podelili pontifikalni blagoslov, vidno ginjeni, vidoč toliko in tako navdušenih častilcev Marijinih. Vse opravilo je trajalo do ene ure popoldne; potem je bila še sv. maša na Rožniku. Vreme je bilo jako vgodno; krasno jutro je bilo, tako krasno, kakor le jesenski dan biti more. Marija je molitve mnogih uslišala in si za to slovesnost pripravila najlepši dan.

Preč. g. gvardijanu pa je bila ta slovesnost, ktera se je vršila s toliko navdušenostjo in v najlepšem redu, nekako zadostilo in plačilo za trud in skrbi, ktere so pri tem poslu imeli.

Upamo, da ta slovesnost ne bo ostala brez sadu; marsikteremu mlačnemu se je poživila in zopet vnela ljubezen do Marije, gorečim častilec pa se je ljubezen in češčenje še bolj vnemalo. Pokazalo pa se je tudi pri tej priliki, da Kranjci res iz srca ljubijo svojo Mater, da so iz ljubezni do nje pripravljeni storiti vse, da se svoje navdušenosti ne bojé pokazati očitno. Dokler bodo ostali tako iskreni častilci Marijini, ni se nam bati ničesa. Odločnost v spoznavanju verskega prepričanja bo osupnila neprijatelje, da bodo omolknili in se poskrili.

Vsem obiskovalcem prijaznega Rožnika pa bi svetovali, naj vselej, kadar gredo memo nove lurske kapelice, pozdravljajo preblašeno Devico iz globočine svojega srca in zagotovimo jim, da jim bo Marija na vsak pozdrav odzdravljala z novimi milostmi.

S Krke, 13. novembra. Kakor je že vsem znano, bila je v torek, na praznik Marijinega rojstva, pri nas sv. birma; hočem vam toraj ob kratkem nekaj o tem poročati. Določeno je bilo, da pridejo mil. gospod knezo-škof 7. septembra ob šestih popoldne; zaradi silno velikega števila birmancev v Žužemberku pa so prišli še le ob 3/4 7. uro. Ko so prestopili mejo Krške fare, namreč v Marinče vasi, so bili povsod mlaji postavljeni ob cestah, ter so bili mil. gosp. knezo-škof povsod jako slovesno sprejeti. Na mostu čez Krko na Gmajni je bil velik slavolok napravljen. Pred cerkvijo je stalo veliko mlajev, na kterih so vihrale krasne zastave. Nad cerkvenimi vrati je bilo napisano: „Dobri pastir! Pozdravljeni!“, pri farovžu pa: „Dobrodošli!“ Sprejema se je bilo silno veliko ljudstva vdeležilo, tako tudi gosp. župan Krški in svetovalci ter farni oskrbniki in še celó okrajni glavar, gosp. Grill, iz Litije. Vreme je bilo kaj prijetno, toraj je bilo zares veselo sprejemanje!

Drugi dan ob devetih se je začela slovesna sv. maša s pridigo, potem pa so mil. gosp. knezo-škof delili zakrament sv. birmе. Zavoljo silne vročine so mogli večinoma od zunaj birmati; bilo je namreč vseh birmancev 787; razun iz sosednjih fará Št. Vidske, Zagraške, Ambruške, bilo jih je tudi veliko iz Zatičine, Višnje gore, Kopanja in še celó nekaj iz Dobrepolja, akoravno je bila sv. birma tudi tam drugi dan. Navzočih je bilo tudi mnogo gg. duhovnikov in Zatiški gosp. okrajni sodnik. Milostljivi gospod knezo-škof so se ob polu štirih popoldne odpeljali v Dobropolje; spremljali so jih gg. dekan iz Šmarje in župnik Krški. Tako povsod verno ljudstvo proslavlja prihod višjega pastirja. *)

Iz Celja, 12. septembra. (Kako se neti umetno ščuvanje) zoper Slovence, nam je dostokrat že pokazala glasovita nemška „Vahterca“ pod prejšnjim vrednikom g. Bezoci-jem, ki je pred kratkim Celje zapustil, da prevzame v Reichenbergu vredovanje veliko-nemškonarodnega dnevnika. Kakor

je pa „Vahterč“ zdajšnji vrednik, dr. Harpf, že pri svojem nastopu naznanil, da hoče izključljivo le nemškonarodno politiko vganjati, to tudi zvesto izpolnjuje. Tako poroča o nekem ravsu med Celjskimi vojaki in civilisti, ki se je godil v Celji v nedeljo 6. septembra.

Stvar se je vršila tako-le: Pozno na večer so imeli nekteri vojaki v neki „oštarji“ blizo kolodvora svoj „dirindaj“; policija jih opominja k miru ter jih požene v vojaško kasarno. Vojaki kričijo silno glasno, tako, da se ljudstva vedno več zbira pred vojašnico. Dotičnega častnika, ki je imel stražo, nij bilo doma. Šunder pred kasarno nastaja vedno več; menda so vojaki mislili, da hoče množica vdreti v kasarno; kar se odpró velika vrata in iz vojašničnega dvorišča pridere četa vojakov z nastavljenimi bodali, da razžene množico. Pri tej priliki zabode nek vojak bežečega čevljarskega pomočnika J. v bedro, da so ga zanesli v bolnišnico; drug vojak udari trgovskega sina H. po glavi; tretji zabode oštirko P. v usnjato mošnjo.

Vse to popisuje „Vahterca“ prav na drobno ter pravi, da leži imenovani čevljarski pomočnik brez upanja, da bi ozdravel in da so vsi ti vojaki Slovenci iz okolice.

Kar nas zadeva, rečemo odločno: Mi obsojamo ta vojaški napad, kakor vse enake pretepe bodisi med vojščaki in civilisti, bodisi med civilisti samimi, ter obžalujemo, da je razdivjanost dospela tako daleč, da sledi vsakemu prepiru že strastni pretep, dostokrat tudi krvavi poboj. Mi se le bojimo, da utegne brezbožni duh, ki vlada med nižjimi — kakor višjimi vrstami našega — omikanega! — ljudstva, zoriti še bolj osodepolne prikazni, kakor do zdaj. V tem slučaju pa, o katerem smo zgoraj govorili, moramo razkriti nesramno pisavo veliko-nemškega Celjskega lista. Prav perfidno je, kakor razvidno iz tega članka, da nekako podtika „Vahterca“ vojakom namen, kakor bi bili ravno zato, ker so Slovenci, hudobno napadali nemško prebivalstvo. Kakor da se še niso nikdar slovenski vojaki s slovenskimi fanti pretepali, enako pa tudi nemški vojaki s trdimi Nemci! Berite Dunajske časnike in našli boste zaporedoma pretepe med nemškimi civilisti in nemškimi vojaki! V našem slučaju sta bila pa imenovani čevljar in oštirica obadva Slovenca, ki sta le slučajno bila zadeta od napadajočih vojakov. Položaj onega pomočnika pa tudi ni nikakor tako nevaren, kakor ga opisuje „Vahterca“; vsaj že hodi in v kratkem bo opravljal svoja dela, kakor prej, pred ono rabuko.

Še enkrat ponavljamo: mi nikakor nečemo imenovanega vojaškega napada zagovarjati, ga velikoveč skozi in skozi obsojamo; toda protestirati moramo na vso moč proti temu, da se javno vojakom ravno zaradi tega, ker so Slovenci, dosti očitno spodtika hudoben namen, ktereга niso nikdar imeli.

Iz Celja, 13. septembra. Da spoznate, kako nesramno se redigira Celjskih prusakov veliko-nemški organ, Vam na kratko naznanjam, ker je v eni zadnjih številk zopet prav surovo napadla delovanje čč. oo. misijonarjev pri sv. Jožefu poleg Celja; zraven zasmehuje nezmotljivost papežev ter poglavarja sv. cerkve imenuje krivoverca. To sme pisariti list v sredi — katoliških kristijanov in živa duša se ne gane, da se ustavi temu tolovajskemu počenjanju.

„Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani

sedemnajsti občni zbor.

(Dalje.)

Sledeče razprave: „Kaj in kako naj bi društvo slovstveno delovalo?“ vdeležilo se je mnogo gospodov. Prvi spregovori o tem g. Franc Gabršek, učitelj v Radečah. Opomni najprej, da je to točko dnevnega reda nasvetoval ravnatelj in okrajni šolski nadzornik g. Iv. Lapajne, a ker njega danes ni, bode on mesto njega nekoliko spregovoril, kar mu bode toliko lažje, ker vé, kaj misli g. Lapajne o tej zadevi. V svojem daljšem govoru povdarja nujno potrebo slovenske učne knjige za pedagogiko na učiteljskih, ki naj bi se prej ko mogoče izdala z denarno pripomočjo deželnega zbora, kteri bi v ta namen gotovo dovolil potrebno podporo (500—1000 gld.), posebno z ozirom na to, da se vsako leto postavi v proračun precejšna svota za izdavanje slovenskih učnih knjig. Konečni predlog pridrží si za potem, ko bodo tudi drugi go-

spodje izrekli o tem svoje misli. Gabršekovemu nasvetu ugovarja se od mnogo strani iz več razlogov, kterih najvažnejši, da-si neopravičen, bil je ta, da bi slovenske knjige, posebno za pedagogiko, ki je namenjena v prvi vrsti samo pripravnikom in učiteljem, slav. šolske oblasti nikoli ne potrdile.

„Ako je temu tako“, pravi g. Gabršek, „potem nam pa sploh ni treba prirejevati slovenskih učnih knjig, ampak le mirno poslušajmo in trpimo, kedar nam slavna vlada na zahtevo, naj se vpelje v šole slovenski učni jezik, odgovarja, da nimamo potrebnih šolskih knjig in da si jih moramo poprej preskrbeti, predno se slovenščina uvede kot učni jezik!“

Nasvetovalo se je potem še mnogo kaj in kako naj bi društvo slovstveno delovalo, a mi hočemo le najglavnejše navesti.

Vprašanje o učnih knjigah za ljudske šole pojasni g. predsednik, rekoč, da smo z učnimi knjigami za slovenske ljudske šole še precej dobro preskrbljeni in nam je v kratkem pričakovati tudi potrebnih učnih knjig za šole, v kterih je slovenščina izključljivo učni jezik in se še le v tretjem razredu prične nemščina podučevati.

Na to prosi za besedo g. J. Bregar, učitelj v St. Vidu nad Ljubljano. On nasvetuje, naj si društvo ustanovi lasten organ, ki bo vredno zastopal težnje ljudskega učiteljstva, česar „Učiteljski Tovariš“ ne stori vselej v zadostni meri. Želi tudi, naj bi „Učit. Tov.“ v prihodnje ne pisal več tako prezirano o učiteljih, kakor se je to včasih že zgodilo (navede primer). Učiteljice si potem gotovo ne morejo takega lista naročevati!

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Nemška šola.) Po Ljubljani gre govorica, da se delavci c. kr. tovarne za smodke nagovarjajo in moralno silijo, da zapisujejo svoje otroke v „Schulvereinovo“ šolo. Sicer res ne vemo iz lastnega nazora, koliko je resnice nad to govorico, a to je faktum, da se je do včeraj vpisalo v „Schulvereinovo“ šolo 66 dečkov, a v mestno nemško šolo 0. Sedaj še le razumemo, kaj je govoril predsednik nemškemu „Schulverein“ v Ljubljani: „Die deutsche städtische Schule lässt uns ganz kalt“. Kdor razume brati med vrsticami, sedaj lahko bere in si pomen teh besedi tolmači. To nam nikakor ne gre v glavo, da bi naši delavci, ki svoje narodnosti ne zatajujejo, h krati postali odpadniki, ki bi svoje otroke pošiljali v šole, ktero obsojujejo nemški katoliki in njih škofje; ko je vendar mestnih šol na izbero. Ne rečemo sicer, da bode protestantovski učenik na ti šoli propagando delal za svoje veroizpovedanje, a vendar je gotovo, da se v tacih okolišinah ne doseže poglaviten smoter šole, ki je po besedah šolske postave: Nравноverska vzgoja. Ne trdimo, da ravnateljstvo, uradniško osebje v c. kr. tovarni za agitiranje nagovarja, tudi ne vemo, ali dotični uradniki to iz svoje zasebne prednosti posel germanizatorjev izvršujejo, vendar nas silo mika, ali ima c. kr. tovarna za smodke tudi tajni nalog, skrbeti za „Schulvereinovo“ šolo. Nekteri nam svetujejo, da bi za to prašali c. kr. finančno ministerstvo. No počakajmo, kako se bode stvar razmotala, a ko bi zaradi takih agitatorjev našiznačajni delavci ob poštenih zaslužkih prišli, ne bomo molčali, saj so še drugej gospodje, ki imajo o tem kaj govoriti.

(Preč. gosp. Božidar Raič), župnik pri sv. Barbari v Halozah, državni in deželni poslanec, blagovolil je kot ustanovnik „Slov. pevskemu društvu“ sporočiti 100 gld., za ktere mu presrčno, najtoplejšo hvalo izreka odbor.

(Pred porotniki) stal je včeraj prvi na vrsti Janez Slabe iz Dolenjega Logatca zaradi hudodelstva uboja. Sprl se je bil z nekim voznikom, kteremu je kamen na glavo vrgel, da je zadeti čez malo ur umrl. Spoznali so ga krivega in dobil je štiri leta hude ječe, poojstrene s postom. — Drugi na vrsti je bil Lojze Zupan iz Žerovnice, zatožen hudodelstva uboja. 26. maja sta se metala z Janezom Avsenekom; konec metanja počí Zupan Avseneka s krepelcem tako po glavi, da je poslednji 30. maja umrl. Zupan je sicer ugovarjal, da ga je v pijanosti kresnil, kar mu pa porotniki niso potrdili. Obsodili so ga na šest let v hudo ječo s postom poojstreno. Poleg tega mora pa Zupan

*) Tudi ta dopis smo radi sprejeli v „Slovenca“. Naj svetové na široko in daleko, kako verni Slovenci sprejemajo svojega milostljivega vladiko! Taki spisi ostanejo in bodo pričali še potomcem, kako se je nekaj godilo po naši škofiji i. dr. Hvala tedaj dopisovalcem pismoukom in prostovoljem neukom. Vredn.

še 400 goldinarjev odškodnine Avsenekovim otrokom plačati.

(Vivat sequens!) Gospod cesarski svetnik Iv. Murnik podaril je učiteljski knjižnici v Radovljici 122 zvezkov raznih knjig. Mnogim gospodom razne knjige pod streho po zabojih trohne. Ali bi ne bilo bolje, ko bi g. Murnika posnemali in vsak svoje rojstne župnije šolsko ali župnijsko knjižnico s tistimi pomnožili.

(Čebelarji) sošli so se po stari navadi tudi včeraj na Ljubljanskem somenju. Tako kislih obrazov med njimi že leta in leta ni bilo videti kakor včeraj, in to ne po krivici, kajti minolo leto je bilo za čebele čuda nevgodno. Sreča, da imajo še mnogo lanskega medu, s katerim bodo slabo letošnje letino popolnili. Stari cent medu v satovji so ocenili na 15 gold.

(Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.) Ő. g. Jakob Pečnik pride kot kaplan v Selnico ob Dravi.

(Dnevni red za I. veliki občni zbor „Slovenskega pevskega društva“ v Celji) dne 27. septembra t. l.: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo blagajnika. — 4. a) Volitev predsednika in odbora; b) volitev preglednikov računa. — 5. Posamezni nasveti. — Začetek točno ob 11. uri predpoludne v dvorani Celjske Čitalnice. — Vspored za pevski zbor sledi. Vsi p. n. častiti poverjeniki in posamezni udje, ki so še z doneski zaostali, naj te pred 24. t. m. dološljejo. Tisti p. n. udje, ki se ne bodo mogli vdeležiti slavnosti, naj pa to odboru naznaniti blagovolijo.

V Ptui, 13. septembra 1885.

Odbor.

(Obrabljene desetice in dvajsetice.) C. kr. finančno vodstvo v Ljubljani naznanja na prošnjo trgovinske in obrtne zbornice, katero je ta predložila visokemu c. kr. finančnemu ministerstvu, da se ob enem pooblašajo c. kr. glavni colni urad in deželska plačilnica v Ljubljani, vse glavne davkarje in davkarice na Kranjskem, sprejemati zelo obrabljene ali poškodovane dvajsetice in desetice in za nje dajati nepokvarjene.

(Razpisane) so sledeče učiteljske službe: a) Služba prvega učitelja na ljudski šoli v Krškem s plačo 600 goldinarjev, 100 goldinarjev službene dokaide in prostim stanovanjem do 1. oktobra. b) Na dvorazredni dekliški šoli v Kočevji služba drugega učitelja z letno plačo 400 goldinarjev stalno oziroma tudi začasno do 5. oktobra. c) Služba tretjega učitelja na četverorazrednici v Radovljici z letno plačo 450 goldinarjev do 10. oktobra.

(Razpis zakladanja s hrastovim lesom). Za c. kr. pomorski arsenal v Pulji se bo leta 1886 potrebovalo 500 kubičnih metrov štiri oglati obtesanega hrastovega lesa za ladije. Dne 30. septembra t. l. ob 4. uri popoldne bo pri c. k. poveljništvu pomorskega arsenala v Pulji ofertna obravnava o pisanih, zakladanje z omenjenim lesom zadevajajočih ponudbah. Pogoji se dobe tudi pri trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Razne reči.

— Umrl je v Solnogradu 12. t. m. ustanovitelj in vrednik ilustriranega katoliškega mesečnika, ki je povsod jako dobrodošel list in se imenuje „katholische Warte“, g. Henrik Rademann, ki je bil ob enem javni sodrug firme A. Pustet ravno tam, po kratki bolezni v 34. letu svoje starosti. Ranjki je bil jako marljiv katoliški knjigotržec, poznan tudi po naših krajih bivajoč v službi bratov Benziger v Einsiedeln.

— Na Požego v Slavoniji obrača sedaj, o cesarjem potovanji, ves svet svojo pozornost. Kraj je pa odlični tudi zaradi naravnih lepôt in prijazne okolice. Dolino, katero obdajajo na vse štiri kraje sveta prijazni hribi s trto in sadonosnim drevjem obraščeni, razteza se v meri od zahoda proti jugovzhodu, pretaka reka Orjava, v katero se tukaj izliva Velika, ki prihaja od severa. Dolina obsega kakih 24 milj. rastlinstvo je bujno, med lepim zelenjem skrite so vasi in posamezna pohišja, vse je lepo obdelano, kakor da bi bili v sredi velicega vrta. Ob znožji gore „Veliki kamen“, ki je do vrha nasajena s trtami in med Orjavo razteza se Požega kolikor se more o tem govoriti pri mestu, ki ima 3000 duš. Okoli velicega trga je 17 eno- ali dvostopnih poslopij, bodi si zasebnih, ali javnih, med temi davkarja, mestna hiša, osemrazredna dekliška šola, semenišče in frančiškanski samostan s cerkvijo, ki je bila postavljena l. 1285, pod turško oblastjo od 1575 do 1687. Kar se še tukaj nahaja poslopj o. p. županijski dvor, višja gimnazija, farna cerkev, sinagoga, nam svedočijo, da smo v mestu, ki je sicer podobno kaki večji vasi. V sredi mesta je stražič, videti je tam zid

Trenkovega gradu, od koder je lep razgled po vsi Požeški dolini, v najnovejših časih je tu sprehajališče. Dasi je mesto starodavno, najde se tu in v okolici le malo starin. Kjer moslemin gospoduje tam zginejo zgodovinski spominki. Vendar najzanimivejši spomin turške sile je na gori Sokolovac na jugozapadu mesta. Tukaj je potolkel 12. marca 1686 P. Luka Hrisimović pašo Požeško, sam paša je mrtev obležal na bojišči, s tem je ponehalo turško gospodarstvo v teh krajih. Kronika pripoveduje, da so zmago določile žene iz Požega ki so se z mečem v roki boja vdeležile. 12. marca je odslahal prazni dan in svetek za Požego, vsako leto gre sprevod iz mesta na goro Sokolovac, kjer je potem služba Božja v hvaležen spomin na dobljeno zmago. — Pri vojaških vajah je tam zbranih 17.400 mož vseh bojnih strok, častnikov je 610, 87 topov in vozov, ter 3080 konj. — 6296 mož s 255 častniki je v Požegi, drugi so po 17 vaseh vajnega torišča, vojaki redne vojske so v četverokotu med vasi Brestavac (zahod), Pleternica (vzhod), Mitrovica (sever) in Komušica (jug) honvedi so pa po vaseh Kutjevo, Kula, Begtezo in Gradišče. Pet dobrih cest vodi na bojno torišče in sicer od Barcsa via Vačin; od Siska via Pakras; od Nove Gradiške, od Broda in Oseka.

Telegrami.

Maribor, 14. septembra. Misel o napravi posebnega jugoslovanskega kluba se je opustila, ker so se ji vpirali vplivni državni poslanci. („Laib, Ztg.“)

Gradec, 14. septembra. Umrl je bivši minister in štajarski cesarski namestnik baron pl. Meesery.

Požega, 14. septembra. Pravoslavnemu patrijarhu srbske narodne cerkve, Angyelicu, je cesar vošil, da bi cerkveni zbor srečno spoznal svojo pravo nalogo in v tem smislu blagodejno vplival.

Rim, 14. septembra. Od 6. avgusta pa do 12. septembra je na Laškem 146 oseb za kolero zbolelo, 86 pa pomrlo.

Poznansko, 14. septembra. Poljaki se iz pruskih pokrajin še vedno izganjajo.

Marseille, 14. septembra. Včeraj je tukaj šest ljudi za kolero pomrlo.

Palermo, 14. septembra. Sedem oseb je iz novega tukaj za kolero pomrlo.

V Šent-Vidu nad Ljubljano

se bode častiti, z odpustki iz Rima obdarovani

osemstoletni jubilej

ustanovljenja ondote fare (leta 1085)

slovesno obhajal, kakor sledi;

I. četrtek, 17. septembra popoldne ob štirih, se slovesno pripelje iz Ljubljane v ognji pozlačeni tabernakelj. Peljal se bode skozi Gorenjo Šiško in Dravljice. Do kovača Peterlina mu gré duhovščina naproti. Njeh se pridruži šolska mladež, katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in čitalnica. Med slovesnim zvonjenjem in streljanjem se pripelje tabernakelj v vas, se prenese v cerkev, kjer bode precej na veliki oltar postavljen.

II. V soboto, 19. septembra popoldne ob štirih, bode jedno uro slovesno oznanjevali začetek osemstoletnice zvonovi domače farne cerkve, njenih podružnic, in zvonovi onih farnih cerkev in njihovih podružnic, katerim je Šentviška duhovnja „mati-fara“, in to so fare: Polhov Gradec, Horjul, Šent-Jošt nad Polhovim Gradcem, Dóbrova, Sv. Katarina, in podružnici Sv. Jerneja v Spodnji Šiški in ona sv. Duha na Golem Brdu. — Zvečer ob sedmih litanije z blagoslovom. — Od osmih do devetih zopet slovesno zvonjenje po cerkvah domače fare in razsvitljava vseh hiš po celi fari. — Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in čitalnica priredite bakljado.

III. V nedeljo, 20. septembra:

- Zjutraj ob dveh slovesno zvonjenje pri farni cerkvi.
 - Ob petih prva sv. maša z blagoslovom.
 - O poli devetih slovesni sprejem procesije iz Dóbrove in Šiške.
 - Ob devetih slovesni blagoslov Križevega pota po preč. gvardijanu o. Kalistu Mediču.
 - Slavnostna pridiga imenovanega preč. gospoda.
 - Blagoslov tabernakeljna po p. n. gosp. dekanu Antonu Urbasu.
 - Slovesna velika sv. maša, katero služijo p. n. g. dekan.
 - Popoldne ob poli štirih pontifikalne vespere, ktere vodijo mil. p. n. g. stolni prošt Jožef Zupan.
 - Litanije z blagoslovom.
 - Blagoslov znamenja sv. Vida, „spomenika na osemstoletnico“ v Vižmarjih, po mil. p. n. g. stolnem proštu.
- Sprevod gré iz farne cerkve po sledčem redu: 1. Šolska mladež. 2. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. 3. Čitalnica. 4. Deklice v beli obleki. 5. Cerkevna banderea. 6. Duhovščina, in

slednjič mil. p. n. g. stolni prošt v pontifikalni opravi, gredoči pod baldahinom.

k) Zahvalna pesem: „Te Deum“ za srečno dovršenje vseh novih naprav pri cerkvi.

IV. V ponedeljek, 21. septembra, zjutraj ob devetih slovesni sprejem procesije od sv. Katarine.

V. V nedeljo, 27. septembra, slovesno praznično duhovno opravilo. Ob poli desetih slovesni sprejem procesije iz Polhovega Gradca, Horjula in Šent-Jošta. Ob desetih slavnostna pridiga, katero govorijo preč. g. profesor Miroslav Križnar, potem velika sv. maša, katero služijo p. n. g. kanonik dr. Janez Kulavie. Popoldne ob treh slovesne vespere in litanije z blagoslovom.

VI. V nedeljo, 4. oktobra, slovesno praznično duhovno opravilo. Ob poli desetih slovesni sprejem procesije iz Preske. Ob desetih slavnostna pridiga, katero govorijo vis. č. gosp. katehet Anton Kržič, potem pontifikalna sv. maša, katero služijo mil. p. n. g. prošt dr. Anton Jare. Popoldne ob treh slovesne pontifikalne vespere in litanije z blagoslovom.

VII. V nedeljo, 11. oktobra, slovesno praznično duhovno opravilo. Ob desetih slavnostna pridiga, katero govorijo p. n. g. kanonik monsignor Luka Jeran, potem velika sv. maša, katero služijo p. n. g. monsignor Mihael Potočnik. Popoldne ob treh slovesne vespere in litanije z blagoslovom.

VIII. V nedeljo, 18. oktobra, žegnansko nedeljo, slovesno praznično duhovno opravilo. Prevzvišeni, premilostni gospod knezo-škof dr. Jakob Misija so milostivo obljubili, da hočejo to nedeljo v Šent-Vidu slovesno pontificirati. Red cerkvenih opravil za to nedeljo se bode pozneje določil in nedeljo poprej z lece oznanil. — Popoldne bode po slovesnih vesperah in litanijah slovesna procesija z Najsvetejšim. (Ako bi bilo vreme nevgodno, procesija izostane). Zahvalna pesem: „Te Deum“. Zvečer od sedmih do osmih slovesno zvonjenje pri cerkvah domače fare, in pri vseh v začetku imenovanih cerkvah. Razsvitljava vseh hiš po domači fari in bakljada. Konec „osemstoletnice“.

Skoz ves čas bo slednji dan tudi ob devetih tiha sv. maša.

Pri sprejemu procesij vdeležite se obe družbi z zastavami.

Sv. Misijon

prične se dne 19. oktobra, vodili ga bodo č. oo. Lazaristi iz Ljubljane.

Tuji.

13. septembra.

Pri **Matiču**: Dr. Pavel Eberty, zdravnik, s soprogo, iz Berolina. — A. Tripkovich, trgovec, z družino, iz Marianopola. — Grofinja Margheri, zasebnica; Jospina Prinz, vdova; Zander, zasebnica; Julij Schik, Peter Rogan, trg. pot. z Dunaja. — R. Frenzel, zasebnik, iz Brna. — Karolina Mussil, vdova nadsojnijska svetnika, iz Brna. — Jurij Jovanovič, knjigovodja, iz Breske. — Baroninja Serizzutti, zasebnica, iz Trsta. — Anton Schiniglio, trgovec, iz otoka Krka. — Frane Ramovš, podčastnik, iz Bihača. — Konjanec, profesor, iz Kočevja.

Pri **Stonu**: E. vitez Trojan, stavb. nadsovetnik; Adolf Hirschfeld, zasebnik, z Dunaja. — Florio, zasebnik, iz Trsta. — Rol. Corda, zasebnik, z družino, iz Gorice. — Viljem Gulich, komisar fin. straže, iz Lussinpiccolo. — Avgust Samec, učitelj, iz Rateč. — Avgust Kulavie, zdravnik, s soprogo, iz Toplice. — J. Nemanič, kaplan, iz Cerklj. — Karl Trtnik, okr. sodnik, iz Vranskega.

Pri **Tavčarji**: Aleks. Schemerl, vladni svetnik, iz Trsta. — Frane Stehr, trgovec, iz Trsta. — D. Borčić, trgovec, iz Spljeta. — Streckel, zasebnik, iz Komna. — Janez Tubar, zasebnik, iz Tabora. — Znidaršič, zasebnik, iz Idrije. — Jos. Teštin, trgovec, iz Kočevja. — Vojteh Eisenbach, časnikiški namestnik, iz Ptuija.

Pri **Južnem kolodvoru**: Janez Dürmayer, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — Julij Schwarz, zasebnik, iz Trsta. — Evgen Tublin, zasebnik, iz Manchestera. — Janez Ornig, zasebnik, iz Ptuija. — Jul. Mahota, zasebnik, iz St. Janža.

Pri **Avstrijskem caru**: Lovrene Strackl, posestnik, iz Gorice. — Antonija Dev, soproga okr. sodnika, iz Črnomlja.

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

15. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 20 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 70 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	870 „ — „
Kreditne akcije	289 „ 40 „
London	125 „ — „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 90 „
Ces. cekini	5 „ 87 „
Nemške marke	61 „ 30 „

Slomšekovih zbranih spisov

IV. knjiga:

„RAZLIČNO BLAGO“

ravnokar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. gosp. Mih. Lendovšku v Makolah (Maxau bei Pölsbach) po 1 gl. s poštno vred. Tržna cena po knjigarnah ji je 1 gl. 40 kr. za trdovezan, 1 gl. 30 kr. za broširan iztis. — Obsega tri oddelke: I. „Sola in odgoja“, str. 180; II. Narodna politika in narodo gospodarstvo, str. 183—354; III. Razna tvarina, str. 357—428.